

To: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>; [redacted] <[redacted]@minvws.nl>;
 From: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>
 Sent: Sat 10/10/2020 7:35:00 PM
 Subject: FW: Mediabeeld horeca/toezegging Wilders (concept van gisteravond)
 Received: Sat 10/10/2020 7:35:01 PM

Hallo collega's,

Hierbij het mediabeeld van de collega's van DCo. Dat had ik uitgevraagd vanwege de 'anekdotes' die nog aan de Wilders toezegging hangen (en het feit dat RIVM geen voorbeelden kon leveren). Maandag even kijken of (en hoe) dit in de brief kan landen.

En @ [redacted] heb je nog contact kunnen leggen met [redacted] ivm een tekstvoorstel voor deze passage van de voortgangsbrief?

Groet, [redacted]

[redacted] <[redacted]@minvws.nl>

Datum: vrijdag 09 okt. 2020 6:15 PM

Aan: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

Kopie: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>, [redacted] <[redacted]@minvws.nl>, [redacted] <[redacted]@minvws.nl>, [redacted] <[redacted]@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Stuk uit TK brief over horeca/toezegging Wilders (concept van gisteravond)

Ha [redacted]

Als we naar de media kijken van afgelopen weken en maanden, moeten we concluderen dat het in het beeld geen uitgemaakte zaak is dat de horeca een grote rol speelt bij het groeiend aantal besmettingen. In de berichtgeving ontbreekt veelal het 'bewijs'. Vaak zie je uitspraken als: '*er wordt gezegd*' dat het aantal besmettingen in de horeca toeneemt'. Dergelijke, soms terloopse, opmerkingen worden veelal zonder bewijs of bron opgeschreven. TC Tubantia schrijft 8 oktober bijvoorbeeld: 'De meeste besmettingen in Tubbergen zijn nu bij jongeren. Ze worden besmet in de horeca, bij sportverenigingen en bij familietreffens'. Zonder die bewijsvoering in de artikelen is het gemakkelijk dit in twijfel te trekken ("waar is het bewijs?"). Zo zijn er talrijke voorbeelden te vinden van dergelijke omschrijvingen.

Concrete casuïstiek van bijvoorbeeld [Hillegom](#) in juli domineren kort de media, maar sneeuwen wat onder in het geweld van het anti-geluid: KHN en horecaondernemers die stellen dat de horeca een zeer kleine rol speelt bij het aantal besmettingen. Voorbeelden die er zijn, worden daarnaast vooral in lokale en [regionale media](#) beschreven en hebben dus een minder groot landelijk bereik. Vanuit de horecahoek worden tot slot oude RIVM-cijfers gebruikt om aan te tonen dat de bijdrage van de horeca aan het aantal besmettingen zeer laag is: "Cijfers van het RIVM tonen aan dat slechts 3,9 procent van alle besmette personen te herleiden is naar de horeca. Dat zijn 165 personen in één week. Wanneer we dat wegzetten tegen 15 miljoen horecabezoeken per week is dat een besmettingskans van 0,001 procent."

Hieronder onze belangrijkste observaties –hopelijk nuttig in je gesprek met beleid over de Kamerbrief en de (evt) communicatie daaromheen.

Groet,

[redacted]

Korte punten uit de media t.a.v. besmettingen in de horeca:

Geen eenduidig beeld over exacte rol van horeca bij oplopende besmettingen

- Uit het mediabeeld valt vooral te halen de twijfel of de horeca wel zo'n aanjager is van de toename in het aantal besmettingen. 'Bewijs' voor een grote rol van bij het oplopen van het aantal besmettingen, is niet 1-2-3 zichtbaar in de berichtgeving. Veelal is er sprake van indirect bewijs –besmettingen thuis zijn secundair, dus 'het is aannemelijk' dat besmettingen buiten de eigen sociale bubbel plaatsvinden, zoals in horeca. Eerdere cijfers van het RIVM worden aangehaald om aan te tonen dat de rol van de horeca klein is.
- Grote zichtbaarheid van Koninklijke Horeca Nederland die een stevig tegengeluid laat horen dat horeca maar een zeer beperkte rol spelen bij het aantal oplopende besmettingen.
- Voorbeelden spelen vooral in lokale en regionale media, zoals [hier](#) (Limburg), [hier](#) (Weesp) en [hier](#) (Puttershoek).
- Hoogleraar medische microbiologie [redacted] van het UMC Utrecht reageert in een FD-artikel op de RIVM-cijfers. "Probleem is dat de vermoedelijke oorzaak van de infectie maar in een kwart van de ruim 8.200 gevallen van afgelopen week kon worden achterhaald. Het is aannemelijk dat er in werkelijkheid meer mensen zijn besmet in de horeca, zegt [redacted]. "Het lukt steeds slechter in kaart te brengen waar de

besmettingen plaatsvinden omdat mensen steeds meer contacten hebben", legt hij uit. "Op basis van andere informatie moet je dan inschatten hoe belangrijk de horeca is. We zien clusters ontstaan onder jongeren die op bepaalde plaatsen bij elkaar komen: in studentenhuizen en ook in het café."

- Ook volgens hoogleraar infectiepreventie [5.1.2e] van het Radboudumc ontstaan veel clusters in de horeca. Besmettingen in huishoudens betreffen vaak 'secundaire overdracht', en dus niet de besmettingsbron. Voss: "De vraag is: waar lopen leden van huishoudens het virus op? Dat gebeurt op plekken waar je contact hebt met onbekende mensen van buiten je bubbel."
- Uit onderzoek van BNR blijkt dat van alle beroepsgroepen horecamedewerkers het vaakst positief op corona testen. Van alle horecamedewerkers die zich vanaf juni lieten testen op corona, blijkt maar liefst één op de twintig het virus te hebben opgelopen. Daarmee is de horeca de beroepsgroep met het hoogste percentage positieve tests. In de laatste week van september ging het zelfs om een percentage van bijna elf procent. Ter vergelijking: In diezelfde week was dit bij zorgmedewerkers ongeveer de helft. (BNR & BNR, 6 oktober).

Tegendruk door grote zichtbaarheid in media Koninklijke Horeca Nederland

- De grote zichtbaarheid van Koninklijke Horeca Nederland speelt daar een rol bij het in twijfel trekken van de rol van de horeca van het aantal besmettingen: zij hebben er natuurlijk belang bij de horeca open te houden en zullen om die reden blijven herhalen dat de horeca niet dé plek is waar besmettingsclusters starten. Hun uitspraak van 6 oktober wordt op veel plekken (media en social media) gedeeld: Volgens KHN is de beperking van de sluitingstijden en aantal personen volstrekt disproportioneel. "Cijfers van het RIVM tonen aan dat slechts 3,9 procent van alle besmette personen te herleiden is naar de horeca. Dat zijn 165 personen in één week. Wanneer we dat wegzetten tegen 15 miljoen horecabezoeken per week is dat een besmettingskans van 0,001 procent.
- KHN-voorzitter [5.1.2e]: "De horeca is onderdeel van de oplossing, geen oorzaak van het probleem. Onze broek zakt af als we de rijen voor de supermarkt en nachtwinkel zien staan om 22.15 uur van gasten die vervolgens naar huis gaan om daar met z'n allen verder te drinken. Welk probleem hebben we dan opgelost door de horeca eerder dicht te gooien?" Mensen houden de behoefte om elkaar te zien, zo weet de branche maar al te goed. "In de horeca gebeurt dat volgens de regels, op een veilige manier, daar is toezicht. In de privésfeer – zoals blijkt uit de berichten van afgelopen weekend – niet. Als huiskamer van de samenleving bieden wij juist een omgeving waar men op een veilige en verantwoorde manier kan samenkomen. Volgens de regels."
- Ook komen verschillende horecaondernemers in de media die vertellen over de *impact* van de (laatste) maatregelen – de focus ligt op de economische malaise die de horeca staat te wachten, en de –in hun ogen– onevenredigheid van de maatregelen. Ook de effectiviteit van de maatregelen trekken horecaondernemers in twijfel: "Het is naïef om te denken dat de jongeren die je om 01.00 uur de kroeg uitgooit daarna rustig gaan slapen. Die gaan natuurlijk bij elkaar thuiszitten." (Tobias Bosman, lokaal voorzitter van Horeca Nederland in De Stentor, 19 september.)
- Horecaondernemers wijzen ook op het 'ontbreken van andere maatregelen, zoals in de winkels'. Ondernemer Ruud Bakker (Eindhovens Dagblad, 29 september): "Het begint er stevig op te lijken alsof wij het makkelijkste doelwit zijn. In het weekend puilt alle detailhandel uit van de mensen. In de winkelstraten kon je afgelopen zaterdag over de koppen lopen."

Verwijzing naar buitenland –twijfel in België over de rol van de horeca

- Ook berichten media over het buitenland waar horeca (deels) wordt gesloten vanwege een toename in het aantal besmettingen, onder meer in Duitsland en Schotland. In België zijn openingstijden ook ingeperkt. Ook bij onze zuiderburen zijn media enigszins sceptisch over de bewijsvoering. Gazet van Antwerpen schrijft bijvoorbeeld: "Maar over wat voor cafés het gaat, over hoeveel besmettingen, en waar dan precies – dat kan niemand concreet maken." Het Belang van Limburg laat viroloog [5.1.2e] aan het woord: "Het is niet omdat mensen op café geweest zijn, dat de besmetting daar ook plaatsvond". Joris Moonens, woordvoerder van het Agentschap Zorg en Gezondheid: "Er is inderdaad geen wetenschappelijk bewijs dat cafés de hotspots zijn. Bij de meeste clusteronderzoeken kan je nu eenmaal niet achterhalen waar de besmetting precies gebeurd is. Er zijn een aantal clusters die leiden naar horecazaken, maar er zijn evenzeer clusters die gelinkt worden aan sportclubs, hobbyactiviteiten of de werkvloer van een bedrijf."

Van: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minvws.nl>

Verzonden: vrijdag 9 oktober 2020 14:47

Aan: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minvws.nl>

Onderwerp: FW: Stuk uit TK brief over horeca/toezegging Wilders (concept van gisteravond)

Voor de context..

Verzonden met BlackBerry Work

(www.blackberry.com)

Van: [5.1.2e] <[5.1.2e]@minvws.nl>

Datum: vrijdag 09 okt. 2020 9:56 AM

Aan: 5.1.2e <5.1.2e@minvws.nl>

Onderwerp: Stuk uit TK brief over horeca/toezegging Wilders (concept van gisteravond)

5.1.2i Concept